

FØROYAR Í DAG

SØGUTOS

Teir leikandi eru:

Pápin ramligur fullveldismaður.

Sonurin 14 ára gamal skúlanæmingur.

Sonurin (situr og lesur í »Dagblaðnum«). Pápi, her stendur at lesa, at Føroyar í 16 öld vóru »et sandt og vist Norges kronas land og ledemod«. Íðan, vóru vit so ikki føroyingar, tá?

Pápin (situr og fær sær døgurða). Hvat sigur tú, Óli? Jú vist vóru vit føroyingar, tað hava vit altíð verið og tað era vit tí betur enn.

Sonurin. Jú men hvussu kundu vit so samstundis vera »et Norges kronas land og ledemod og Norges riges rette medbyggere og indfødte mænd«?

Pápin. Lat meg siggja! Jú, hetta hava skilamein skrivað, so tað man vera rætt. (Grundar eitt sindur). Ja, Óli . . . vit vóru norðmenn. Vit eru tí betur sprótnir av góðum norskum runni, tí eru vit ikki enn av látri útskolaðir.

Sonurin (hugsar). Jú, men, pápi — hvi vildi Tróndur í Gøtu ikki hava Føroyar at koma undir Noregi?

Pápin. Jú, Óli, tað komst av tí, at tá vóru Føroyar friar! Føroyar vóru eitt land, eitt fullveldisríki, íð ikki vildi lúta fyri harðræði Haralds kongs hins hárfagra ella nøkrum øðrum kongi ella hevdingi. Tróndur bardist sum ein hetja fyri at Føroyar ikki skuldi missa sitt tjóðskaparliga frælsi. Hann var ein góður føroyingur, ein tann mætasti, vit hava átt.

Sonurin. Men so Leivur Øssurs-son . . . hvi mundi hann so geva ræðið frá sær og taka Føroyar í len frá Magnus kongi hinum góða?

Pápin (etur og grundar). Eg veit ikki, tú. Eg veit ikki. Tað sá kanska ikki so gott út. Men kortini . . . vit gjerdust í partur av hinum norska ríkinum, móðurlandi okkara, tað, íð vit eru sprotnir frá av fyrstan tíð. Skaðin var ikki so stórur kortini, Óli. Tvørturímóti. Skaðin kom fyrst tá íð vit saman við Noregi komu inn undir danskt

kongavald. Tá sukku vit niður í sand og øsku! Hetta veitst tú eins væl og eg. Óli. Danskurin tók alt frá okkum, mál og mentan, jørð og ogn. Ein visindamaður hevur roknað út, at teir gjøgnum tíðirnar hava tikið 100.000.000.000.000 ella ókkurt sovið. Tað eru tøl, íð tala.

Sonurin. Íðan, pápi — góldu vit ikki eisini skatt til Noreg á sinni?

Pápin (etur). Jú. Men tað vita vit so lítið um. Tað hevði ikki so nógv uppá seg, sært tú. Tað var íð hvussu er frægari enn at galda til Danmarkar.

Sonurin. Pápi, her stendur, at danski kongurin Kristian II í 1525, royndi at avreiða Føroyar til Onglands.

Pápin. Ja, eg siggi tað. Trúleyst og svikafult var hatta slagid altíð.

Sonurin. Men um vit tá vóru komnir inn undir Ongland, pápi? Vildi tað so ikki hóast alt verið frægari enn at verða verandi undir danskum kongum?

Pápin. Sjálvandi, góði. Hetland og Orknoyggiar fóru jú tann vegin, og har stendur jú væl til, har eru bæði havnir og vegir.

Sonurin. Men tey tosa enskt har, er tað ikki so?

Pápin. Á jú — men er enskt ikki eitt fittligt mál? Tað er íð hvussu er frægari enn danskt.

Sonurin. Men, pápi . . . hvi helt Heindrikkur kongur VIII seg undan?

Pápin. Á, eg veit ikki. Hann var ein blúgvur maður. Hann vildi ikki hava eitt avreitt land . . .

Sonurin. Men so stendur her, at Friðrikur kongur III í 1658 bjóðaði svenska konginum Karl Gustav at leggja Føroyar undir Sviaríki.

Pápin. Stendur tað har, so er tað beint. Har sært tú sjálvur hvussu ómenniskjansligt tað hevur verið farið fram móti okkum.

Sonurin. Jú men, pápi — um vit vóru undir Sviaríki . . . hevði tað tó ikki verið frægari fyri okkum enn at verða undir Danmark?

Pápin (etur og hugsar). Tað mátti so verið. Sviaríki er eitt stórt ríki. Svenskararnir høvdu helst alt fyri eitt givið okkum tað fullveldi, vit høvdu uppborið. Men Karl Gustav kongur vildi sjálvandi ikki taka av. Hann var ein heiðursmaður, hann tók ikki við skammuligum tilboðum.

Sonurin. Men, pápi . . . so kom Kielarnáttin.

Pápin (heldur uppat at eta). Ja, so kom Kielarnáttin. So kom Kielarnáttin. Snakka mær ikki um. Tá hendi tað ringasta, sum enn er hent í okkara longu søgu. Tá varð Noreg avreitt til Sviaríks, og Føroyar . . . Føroyar vóru slitnar burtur úr sambandinum við Noreg. Tá seig belaniða yvir alt landið.

Sonurin. Men um nú Føroyar høvdu fylgt við Noreg og komu inn undir Sviaríki, pápi? Tá hevði jú alt verið í lagi, tí tá høvdu vit hent í dag verið undir Noregi. Og í 1905 høvdu vit saman við Noregi kvett sambandið við Sviaríki og verið frælsir og friir menn.

Pápin (tegir, etur og hugsar).

Sonurin. So hevði mangt verið øðrvisi, pápi. So høvdu vit verið norðmenn út í odd og egg. Vit høvdu ikki tosað føroyskt, men norskt.

Pápin. Nú fert tú skeivur, Óli. Vist høvdu vit tosað føroyskt, sum vit tosa nú. Í Noregi tosaðu tey tá longu danskt.

Sonurin. Á, ja. Men so høvdu vit íð hvussu er einki samband havt og einki sjálvstýri. Ella . . . vit høvdu bert havt samband, pápi. Er tað ikki so? Tí tá hevði eingin tjóðskaparræsla verið í Føroyum. Hevði tað, pápi?

Pápin. Tú spyrst og tú spyrst, Óli. Á nei, kanska.

Sonurin. Og — fullveldi, pápi, tað høvdu vit ikki havt fyri neyðini.

Pápin. So er, Óli.

Sonurin. Og amtmaðurin hevði verið norskur.

Pápin. Ha?

Sonurin. Amtmaðurin . . .

Pápin. Ja, eg hoyri, eg hoyri. Lat meg hugsa meg eitt sindur um.

Sonurin. Her stendur . . .

Pápin. Tig. — Nei, sært tú, Óli: um vit høvdu verið verandi undir Noreg, so høvdu norðmenn sjálvandi alt fyri eitt givið okkum fullveldi og latið lögtingið rátt í Føroyum. So vóru vit eitt føroyskt ríki, Óli!

Sonurin. So vóru vit ikki ein norskur landslutur?

Pápin. Vit vóru eitt føroyskt fullveldisríki, sigi eg. Ert tú við?

Sonurin. Men um nú norðmenn ikki høvdu givið okkum fullveldi?

Pápin. So skuldu vit tikið tað! So skuldu vit verið teimum ein líka harður kleppur sum Tróndur á sinni, tá íð hann feldi teir norsku skattauppkrevjararnar, ja, gjørdi enda á sjálvan Sigmundi Brestisyni, kongsmanninum, íð vildi týna Føroya tjóð . . .! Ella eins og tá vit saltaðu fútararnar niður seinni í tíðini! Føroyingurin letur seg ikki soleiðis víðfara!

Sonurin. Pápi, nú hvelvdu tygum suppuna!

Pápin. Tað verður harvið. (Hugsar). Tó, tungt hevði tað verið at barst mótu frændum og skyldmonnum okkara. Tað hevði verið mest sum bróðurmóð! Nei, Óli, latið okkum vera takksamir fyri at lagnan hevur spart okkum fyri slíkt og givið okkum sambandið og javnaðarmenninar og Louisianararnar at berjast móti. Soleiðis skal tað vera. Tað er bara at standa stinnur. Meiri enn so! — Rætt gert tú at tú spyrst og fært at vita. Tú ert eingin býttlingur, Óli, tú bregður ikki burtur úr ætti, litli min. Sum tú sært — »Dagblaðið« hevur altíð grein í sínum máli. Teir vita hvørjar dýrgripir vit eiga í 1525 og 1658, 1814 og 1906. Um 1906 ikki hevði fallið í okkara lut, so høvdu vit einki dagblað átt, eingin fólkaflokkur, einki at gramla um, einki at reypa av. — Væl gagnist, Óli.

Silkisokkar!

Besta slag - avtíknir. Fleiri litir og stæddir.

Firma Hans Joensen. Tlf. 18.

Orðrar til bygdirnar avgreiddast beinan vegin, so langt sum rekkur.

Blanka er besta blankingarevni.

Eg keypi gott tóg,

tvítrátt ella einfalt.

Ringið til 243. (Helst frá kl. 1—4):

Bergljót av Skarði.

FØROYA BRUNATRYGGING

Hús - innbúgv - vørur - verða tryggjað.

Skrivstovan er opin frá kl. 10-1 og 3-5. Leygardag - - 10-2.

Telf. 372.

Soyalíki

(soyaerstatning)

»pulveriseraður« í kr. blikki, fæst hjá

P. A. Restorff's Snr.
Telef. 103.

Tit fáa

bestu málingina hjá okkum.

M. P. Jacobsens málarabúð.

Máltr. 323.

KNÚT PETERSENS SKÓSØLA

Tlf. 265. Tórshavn. Tlf. 265.

Føroya Sjóvátrygging

Skip - motorbátar

útróðrabátar - vørur

verða tryggjað

Tlf. 372